

Ese de trei ori in sepoana: Mercuria, Vineri si Domineca, candu o cota intreaga, candu numai diumatate, adica dupa momentul impregularilor.

Pretiul de prenumerare:
 pentru Austria:
 pe anu intregu 8 fl. v. a.
 diumatate de anu 4
 patrariu 2
 pentru Romani si strainetate:
 pe anu intregu 16 fl. v. a.
 diumatate de anu 8
 patrariu 4

ALBINA

Viena 25 ian./6 febr. 1869.

Miscamintele electorale in Ungaria ajunsera a produce cateva spargeri de capete in cercurile de medianopte ale tierii, pre unde — dupa experientele din trecut — asemenea escese sunt mai impamentenite de catu in cercurile de mediadi-resaritu ce le locuesc romani, serbi sc.

Conchidiendu de la aceste escese, ar simti forte celu ce ar afirmă că compatrioti nostri slovaci si ruteni de la medianopte părta unu interesu mai mare pentru alegeri de catu noi. E tocmai din contra. Scim prilej bine că slovacii si rutenii, din cam 60 de cercuri electorale ce li stau la despusestiune, abiș trimis 1 (di: unulu) deputat natuinalist de aliori (pe d. Dobrzanski) — pre candu romanii, din cercuri cu multi mai putinete, sunt la 30, scotu unu numeru frumosiu de deputati.

De ce dar se batu slovacii, candu densii n'au de cugetu a resiste magiarismului si influintei partitelor magiare neci pre atat'a catu resistemu noi? Se batu pentru vinu, vinarsu, bacsisui etc. cate unu principiu natuinalu sanatosu in mediodul acelor miscaminte, este raritate casii corbulu celu albu. Atatu este de trista starea moralei natuinali si a moralei sociali in cercurile de medianopte, — biete popora!

Abiș se poate gasi undeva in lume nisce dovedi mai triste despre efektele beuturei si ale venatului de oficie. Celu ce vre se studie fisiologica politica, gasesc acolo unu magasinu mare plinu de instructiuni.

Beutur'a s'a incuibatu la poporul slovacu, in catu densulu nu mai scie că acesta este rusine, ci tocmai se falesce cu densa. Astfelu vedi cate unu omu care, dupa ce a beutu ceva-si putientelu foru a se fi imbetatu anca, elu incepe a se portă casii unulu beatu deplinu, presupunendu că acesta i face onore. Asemenea poporu apoi, nu e capace a precepe in politica interesele sale, si cu a-

ta'a mai putinete a le esprime, ci se plecea celuia ce-i poté dă mai multu de beutu, si-i potu dă: magiarii nobili (desclinitu din aristocrat'sa nalta) asiedati printre slovaci.

Dar ni se va dice: Unde li e intelligentia? Ei, d'intr'unu asemenea materialu, ce intelligentia poté cresce, daca nu un'a carea se semene materialului! In adeveru, slovacul inteliginte nu cearca unu pocaru de vinarsu, care se-lu imbete numai pentru cateva mominte de a nu precepe interesele sale natuinali, ci cerca unu oficiu inaltu, carele se-lu imbete pentru multi ani séu pe vieti'a intreaga.

Astfelu vedem pre intelligentii slovacu (cei mai numerosi in tota tiéra, in catu cu numerulu mai că intrecu pre intelligentii tuturor celor lalte natuinali) trecentu de intelligenti magiari, si anca pana a nu vorbi bine magiariesce (caci natur'a li-a datu unu defeptu natuinalu de nu potu pronunciá perfectu magiar'a) densii sunt mai magiari de catu magiarii, numai ca se ajunga prin oficie grase. Si ajungu, administrstrandu-le in numele si spre folosulu magiarismului, in catu natuinea loru (despre care nu vor se scie, ma se sentiescu vatemati daca li se potenesce de ea) n'are neci unu folosu, ea remane in miseria si ignorantia.

Astadi, daca Ddieu ar face minune de ar insufla sentieminte natuinali tuturor acestoru slovacii intelligenti, ai vedé golindu-se academ'a scientifica magiara, golindu-se birourile ministeriali, clerulu rom. cat. de sus pana jos, universitatea etc. era natuinea magiara ar fi redusa la o putienetate neprecalculabila.

In adeveru slovacii au si cati-va intelligenti adeveratu natuinalisti, dar sunt atatu de putieni, in catu aceia au totu cuventulu a eschiamá: Potemu plange, inse nu potemu ajutá! — Noi ii compatisu, si sentim cu durere lips'a deputatilor natuinali din partea loru in dieta candu luptam in caus'a solidara natuinala.

De la starea slovacilor potemu

noi invetiá: unde lu duce pe unu poporu beutur'a si venatulu de oficie, mai vertosu candu amendoue aceste rele mergu impreuna pasu de pasu? — Si fiindu că beutur'a incepe a se incuibá si intre romani, este detorint'a preotilor, invenitorilor si a tuturor carturarilor nostri se-lu desvetie pe poporu de la aceasta ticalosia, arestandu-i daunele materiali, fisice, morali si politice.

Se combatemu bet'a la poporu, éra la intelligentia se combatemu venatulude oficie. Sunt modruri destule, prin cari fie-care inteliginte si-pote castigá o sustinere onesta in virtutea muncei sale spirituali ori fisice, caci numai sustinerea castigata cu titlulu celu nobilu alu muncei cotidiane poté dă stima si valore individualului. In oficiu se nu intre romanolu intelligent, de catu numai atunci candu poté intra ca romanu de omensu cu credint'a sa romanésca, éra nu sub conditiunea candu oficiulu i se imbia cu pretiul mersiavu d'a se lapetá de interesele natuinei si de demnitatea sa primindu rol'a unui servu. Candu nu se vor gasi servi intre noi, atunci vom poté elupta se intram in oficie si ca domni, cu demnitatea nostra.

Acesta combatere a inaugurat'o deja meetingulu de la Logosiu (vedi mai la vale), lovindu partit'a deákista, medilocit a lovitu pre cei ce venéza oficie. Carturari nostri duca acum combaterea si intre poporu, lovindu bet'a.

Duseram desbaterea acestei cause cam lungu, de nu ni remane spatru pentru cele lalte, deci le pomenim numai pe scurtu: ungurii au de cugetu se duca in Transilvania legile loru civile si penale; la Bucuresci s'a schimbatu ministeriulu, si e vorba ca ce-lu nou se-lu infinitieze I. Brateanu, D. Ghica si M. Cogalnicianu; Grecia n'a respunsu inca la declaratiunea conferintei europene, caci s'a schimbatu ministeriulu si prin urmare respunsulu se amena pana la compunerea unui cabinetu nou.

Pasivitatea legala a Romanilor din Transilvania.

Manifestatiunile natuionale ale Romanilor de a nu partecapă la alegerie pentru diet'a din Pesta, cari manifestatiuni se repetiesc mai in töte locurile in Transilvania, sunt totu atate proteste in contra acelei teorie, contrarie principiilor moderne ale dreptului de statu, dupa care diet'a din Pesta a crediutu, că nisce concluse istorice ale unei corporatiuni feudalistice ar dă si unu deestulu titlu de dreptu spre a poté realizá in forma mai placuta de legalitate — tendintiele morboise ale unei suprematii natuionale.

Manifestatiunile acestea din partea poporului romanu transilvanéu sunt in se totodata si totu-atate aprobatu ale acelui proiectu de resolutiune a deputatilor natuinali, pre carele diet'a, poté si sedusa prin coincidentia momentana de giurstari favorabile, l'a reieptatu, si a carui ideia fundamentala culmineaza intr'acea, că: Desi o legatura mai strinsa intre tierile sorori e unu postulatu inderatur alu ambelor interese bine precepute, totusi o garantia adeverata a tuturor intereselor nu poté se jaca nici candu in concluse unilaterale ale unui faptori numai, ci de o potiva in conlucrarea si acelui la laltu faptori, pana acu eschis, adeca alu poporului romanu; va se dica: cestiunea uniunei nu poté fi deslegata bine si definitiv numai prin diet'a din Pesta, ci si prin conlucrarea unei diete transilvanene, in carea poporului romanu cauta se fia representatul pe base democratica si amesuratul valorei sale adeverate.

Déca este nenegabilu, că necesitatea politica a unei atare legature mai strinse intre Ungaria si Transilvania nu poté se jaca neci candu in ori ce felu de concluse feudalistice, ci ea poté se jaca numai in comuniunea de interese a natuinalor interesate: atunci de alta parte neci indreptatirea acestei preten-

FOISIÓRA.

Teoria esametruui.

I. Observandu cumca unii poeti incercă a introduce versulu esametricu si in poesi'a romana, credem că n'ar strică o desfasurare a regulelor esametrie, cu atata mai vertosu de órace vediui, că esametrele, ce le-am cettiu pana acum'a in limb'a romana, nu sunt facute dupa regulele recerute.

Unu esametru urditu bine, este unu versu frumosu, unu versu plinu de putere si de vieti; lipsindu-i in se conditiunile necesare, este sarbedu, monotonu, nesuferibilu. Esametru s'a intrebuintiatu de catra poetii clasici (grecesci si latini) in genere pentru poesi'a epica (enaritiva), din caus'a acesta s'a si numit u versulu eroicu. Trupin'a lui primitiva a constat din 8 dactile, adeca:

— ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○,

Piciorulu alu 5 este in regula unu dactilu. Prin modificarile acestea a capetatu versulu esametricu unu pasiu maesteticu, unu aventu inspiratoriu. Dactilele fora spondeee sunt pré leganatōre; spondeele fora dactile sunt greoe; amestecul amenduror'a incungiuare acle contraste nesuferibile. Si piciorulu alu 5 se poate inlocui cu unu spondeu, inse in casulu acesta piciorulu alu 4 cauta se fie unu dactilu, adeca:

— ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○,

Se afia ici colé si esametre compuse numai din dactile, afora de piciorulu alu 6, cale, dupa cum disem mai sus, trebuie se fie unu spondeu seu trocheu, precum:

Quadrupedante putrem sonitu quatin' ungu cämpum. Virgil. Aen. 8, 596.

De alta parte sunt érasati atari esametre, ce constau, cu deosebire de piciorulu alu 6, calea, numai din spondeee, d. e.:

Illi intér sónē magná vi brachia tollunt. Virgil. Georg. 4, 174.

Dara astfelu de esametre curatul dactile si curatul spondeice se facu cu scopu a numit u de catra poeti, spre a desemna prin unele iutiéla, éra prin altele greutatea unei miscrii seu lucrari. Formulele acestoru döue siouri de esametre sunt:

1. — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○, — ○○,

2. — , — , — , — , — , — ○○, — ○○,

Candu se inlocuesce piciorulu alu 5 printre unu spondeu, atunci poetii, mai vertosu cei latini, grigescu, ca piciorulu alu 4 si alu 5 se conste numai dintrunu cuventu de patru silabe lungi, d. e.:

Et vetus in tela deducitur argumentum. Ovid. Metamorf. 6, 69.

Nexilibus flores hederis habet intertextos. Idem 6, 128.

Hiatulu a fostu si va remane purure peta cea mai uricioasa a poesiei. Poetii greci si latini s'a ferit u hiaturi, si pentru aceea suntu versurile loru in genere, dura mai cu séma esametrele atatu de elegante si placute la audiu. Ar fi de dorit u ca si poetii nostri natuinali se incungiure hiaturile cu mai multa acuratetă, si atunci va suna si poesi'a romana mai dulce si mai armoniosu.

III. Alu doile momentu principalu, care priveste partea formală a esametrului, sunt cesurele (hiaturile), cari desfacu versulu in mai multe parti, spre a inlesni respirarea in decursulu cettitului. Versulu esametricu este mai lungu, de catu se se poate intre unu susfletu, din caus'a acesta su staveritu poetii in lantrulu versului unulu seu si mai multe puncte pentru resuflare, cari se numesecu cesuri.

Cesur'a cade numai dupa finea unui cuventu, intielegendu-se de sine, că la mediul cuventului nu rosu nimene.

Cesur'a cea mai firésca si mai indatinata cade in piciorulu alu 3 indată dupa silab'a prima, carea se numesce arsa (arsis), seu si

Prenumeratunile se facula toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptu la Redactiune Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce pri vesu Redactiunea, administratiunea speditur'ate; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicatii de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. de linie repetitive se facu cu pretiu scadiu. Pretiul timbrului este 3000. pent. una data, se anticipa.

suni politice a națiunei române nu poate fi combatuta cu seriositate.

Procedură dietei din Pesta facia cu România din Transilvania a trebuit să dovedească pana la evidentia și partea practica a importanței acestui postulat.

Dietă, prin introducerea formei cele mai dure de guvernamentu, adică prin putere a discreționară a unui minister neresponsabil facia cu poporul român a trebuit să lumineze din deplin prナt națiunea română despre adeverătă valoare a fusiunii acum complete degăză.

Ba mai multu, dietă pentru a detrage poporului român și celu din urma medilocu legalu de a-si potă apără eventualimente in cea mai de aproape dieta indreptatitale sale pretensiuni prin o reprezentantia corespundintării importantie sale, — pana intru atâtă si-a datu pe facia tendintiele sale suprmatistice, in catu ea, chiar si cu nerespectarea espresului postulatu alu acleii teorie de legalitate pe care insa-si se radiemă, a sustinutu pentru Transilvania si pre viitoriu neschimbata legea electorală provisoria cu base feudală.

Cum se potă contrariu aceasta sustinere a unei atari legi electorale cu principiile dreptului, democratici, ba chiar si cu esigintele politice? — este o intrebare la care lasu se deea responsu totu insulu singuru; atâtă este securu, că după aceasta lege electorală, majoritatea absolută si forte precumpenitării a tierii, națiunea română, ar fi reprezentată prin o minoritate disparatoriă, pana ce minoritatile neromâne, ar fi reprezentate prin o majoritate imposanta.

Prin aceasta disputetiune dietă a retinutu chiar necapacitatea sa de a scuti interesele poporului român; totu prin ea inse dietă cu o cale si-a perduto deplinu increderea la poporu.

Se ne mirămu asiā-dara, déca o ne-incredere adane: a cuprinsu astadi pre poporulu romanu intregu? déca acestă, despoiatu de tōte medilōcele constitutiōnali genuine si eficii, si-cauta refugiu la manifestatiuni națiunali, cari sunt primele incepuri ale *pasivitatei legale*, ale acestui estremu medilocu legalu in luptă politica?!

Acestu tristu conflictu potemu se-lu deplangemu din inima; potemu se fîm ingrițiti seriosu pentru urmarile lui candu considerămu, că pasivitatea legală este pururea ună din simtōmele cele mai pericolose in viētă de statu: inse nici unu omu cu cugetu dreptu nu va potă acusă pentru această pre națiunea română; căci ea implinesc o detorintia

morală, o implinesc această in numele dreptului eternu, in interesulu libertăti.

In astfelu de impregiurari usioru pricepemu că in diferitele castre politice ale națiunei magiare se radica voci pentru a desfatuī poporului romanu acestu pasu estremu.

Candu dlu D. Irányi dechiară in „M. U.”, că „plansorile si asupririle Romanilor din colo de Délu-Mare i sunt cunoscute” si ni pune in vedere posibilitatea că dora cea mai de aprope dicta va satisface indreptatitale loru pretensiuni; déca Franciscu Deák, într'o scrișore privata, pre care o publică contele N. Bethlen exprime intre altele: „că, ce este inca de facutu, are se se facea pre cale fratișea — sine ira et odio — in contielegere cu confratii nostri;” déca „Hazánk” organulu stangei centrale, si radica vōcea spre asemene scopu: sum convinsu, că națiunea română, inspirata chiar si in astfelu de impregiurari critice de spiretulu celu mai placabilu, va primi eu interesu aceste manifestatiuni. De alta parte totu asemene sum convinsu, că dui Irányi, Deák si cei de la „Hazánk” vor concede, cumca increderea poporului romanu, seudiuta prin *fapte multu ponderante*, se potă restaveri érasi *numai prin fapte asemene de multu cumplitări*.

Acăstă firescă, nu eschide posibilitatea, că unii particulari vor esf din torente generalu; dar acestia de securu nu vor alteră intru nimică spiritulu comunu alu națiunei române, si din parte-mi asiu dorí numai, ca nimene se nu se spuna pericleloru amagirii de sine.

Er' ce privescă insinuatiunea dlu conte N. Bethlen, căci cum la aceste manifestatiuni in Transilvană s'ar fi transmisu unu „mot d'ordre” din Bucuresci, si căci cum acelea ar fi indreptate contra intregitatei coronei stlui Stefanu, aceasta insinuatiune stă in contrastu neplacutu cu respicarile de mai sus ale conationalilor sei, si pare a fi mai multu calificata d'a nutră neincrederea de catu d'a contribui la dorită molecomire.

Alesandru Mocioni.

Despre activitate si passivitate in politica.

Domnulu cavaleru Puscariu, fostu deputatu dietalu din partea Transilvaniei in dieță ungură, actualmente oficialu de rangu inaltu in ministerulu unguriloru, fece unu amestecu (mescolantia) de causă publică a romanilor Transilvaniei si de causă personală a dsale, astfelu amestecate le tratăza in organele națiunali „Federatiunea” si „Telegrafulu Romanu,” recomandandu romanilor Transil-

vani ei o politica de — *activitate*. Scerierii dlu Puscariu a datu ansa cercustantă că dsa se imbiase érasi Fagaraseniloru de abrogat pentru dietă ungură.

Noi, pre catu numai potemu, ferim cu lōnele foii nōstre de polemisi si de alte afaceri personali. Inca mai multu: ne credem indreptatati in numele unei bune contielegeri in caușa națiunala, a protestă contra veri carui amestecu de causa publică cu causa privată ori unde l'am vedé, căci din asemene amestecu s'ar potă nasce confuziuni si sfasfare.

Nu vremu se scrutămu daca dsa a fostu impinsu séu nu, la acelu amestecu, ci lasandu polemiă intréga in scirea numitelor organă, noi ne vom ocupă aci numai de partea referitoră la caușa publică. Cu alte cuvinte: Onorărū personă ori a caruia, nu ne atingem de ea, ci desbatem numai principiulu politiciu ce s'ar pronunciatu.

Fiindu că defelu nu este datină nōstră a cetiș polemisi, n'äm fi cetiș neci a dlu Puscariu, daca nu ni se spunea că s'ar respiciatu intr'ins'a unu principiu mare: principiulu politicii de activitate pentru romanii Transilvaniei. Numai din acestu punctu de vedere atribuim importantia serisorii cavalerului Puscariu, fiindu dsa primul dintre romani care avă curagiul se afirme in publicu necesitatea (?) politicii de activitate, — din asta sinatura causa luaramu a mana pomenită scrișore din „Telegr. Rom.” si „Fed.”

Desbatemura dura numai cestiunea politicii de activitate pentru romanii Transilvaniei. Intrebarile ce ni le facemur sunt: I. Ce insémna politica de activitate; II. ce potă ajută; III. cine o recomenda; IV. de ce o recomanda; V. cum ni se impare a fi mai bine?

I. Ce insémna politică de activitate?

Starea de astăzi, legile ce le-a croită dietă ungură pentru romanii Transilvaniei, nu numai că nedreptatice sunt inactivitate, ci toamă ii desconsideră. Au nu este desconsiderare pana la batjocura — ceea ce s'ar mai spusu in acăstă făță — desputetiunea prin care, in fată dreptul electoral, unu capu de unguru nobilu, fie chiar vagabundu, se aibă mai multa valoare intrensecă de catu unu capu romanescu mosténuitu? Au nu este nedreptate ce striga la ceriu, ca cele cateva sute misi de unguri se aibă dreptu a trimite deci de ablegati, era celu unu milionu si diumetate de romani de abie 6 — 8 ablegati? — si apoi de unde eramur națiune politica inarticulata in legi, avendu existintă nōstră, s'o perdețu pentru a deveni o națiune straină: națiune ungură.

Acăstă este starea de astăzi a lucruriloru, o stare ce insisiungurii o condamnă in Ungaria (căci aici au alta lege electorală) si numai pentru Transilvană o sustienă; era politica de activitate insémna acceptarea (primi-

rea) acestei stari din partea Romaniloru adică ar insemnă că romanii Trniei ar incuviintă si ar aibă de bune tōte nedreptatice ce li se facu, ar insemnă că primul cu bucuria ori macar cu indiferentismu insultele ce ni se aruncă casă cum n'äm avé demnitate si conscientia naționale.

Cu alte cuvinte; Legile ungurescă striga romanilor Transilvani: „Auditi, voi sunteți eloti națiunali supusi magiarismului si nu meritati sărăciere mai bună!” Acceptandu romanii politică de activitate, ar responde insisi prin fapta: „Eloți suntem, si nu merităm sărăciere mai bună.”

Analele parlamentarismului ni sciu spune despre națiuni nedreptatice cari totusi urmară politică de activitate. Asă este că cele numai nedreptatice, mai potu intra in activitate, — dar cele ce sunt si lovite in onorela loru națiunala, acestea nu mai potu intra daca vreau se aibă fată curată naintea lumei si nașintea tribunalului istoriei, daca vreau ca postitatea se nu se rusine de parintii sei.

Intrandu in activitate, adică sanctiunandu din parte-nică tōte peccatele cate le-a comis dieță ung. contra Trniei, prin această sanctiunare totodata am nemici insine totu dreptulu publicu alu Trnei care ne recunoșteea de națiune cu drepturi egale. Dar nu numai am perde dreptulu publicu Trnu, ci s'ar intorci in contră nōstră chiar si armele dreptului naturalu, căci neci dreptulu naturalu nu sustiene drepturi pe séni a celuia care nu le primește, care renunțe la densele, care nu le voiesc.

Perdiindu astfelu drepturile avute, foră a fi castigatu mai antaiu drepturi nōne, am vedé in urma că națiunea nōstră nu mai are „neci-una” base de dreptu.

Dorim fratietate si contielegere cu toti conlocutorii nostri, asă si cu ungurii. Se ni se céra in numele acestei fratietati si contielegeri totu ce este cu potintia, dar se nu ni se céra coca ce moralitate nu mai e cu potintia, adică se nu ni se céra ca se lovim insine demnitatea nōstră, omnia nōstră politica.

Perdere dreptului publicu Transilvanu, renunțarea la dreptulu naturalu, acceptarea nedreptatilor prescrise de legile ungurescă: — astă insémna politica de activitate!

II. Ce potă ajuta?

Ca studiul nostru se sémene macar a completu, ne oprim patientul si la această intrebare, desă desbaterea i-ar fi de prisosu, căci a responsu forte chiaru si lamurită sesiunea dietală trecuta.

In sessiunea trecuta, cea mai mare parte a deputatilor romanii din Transilvană luau calea pre politică de activitate, adică intrara in dieță ungură. Ce au potutu densii mediloci in dieță ungură? nemica, catu e negrul sub unghia. Din feluritele propunerii

dupa silabă a dōuă, carea dimpreuna cu silabă a trei din piciorulu dactilicu fōrmă asiā-numită tesa, precum:

— ˘ ˘, — ˘ ˘. — | ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘

Éra in cuvinte astfelu:

Expressa arbustō | regerit convicia, durus.

sēu:

— ˘ ˘, — ˘ ˘, — | ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘

Éra in realitate:

Véntrē diēm dorare, | domēticus ótior. Haéc est. Satirele lui Horatiu I. 6, 128.

Cesură prima se numesce cu terminulu grecescu cesură *πενδημαρης*, latinescă *semi-quinaria*, séu cesură masculina; a dōuă se numesce cesură *xatà τριτον τροχάτον*, éra metrică modernă o numescu cesură trochaica fiindu că-i premerge unu trocheu — ˘ ˘, éra spre deosebire de cea masculina se mai numesc ea si cesura feminina. Cesură masculina este in epopeiă antică predominită; cca feminina arcătre 'adeveru mai putienă potere, pentru aceea s'ar intrebuintati mai raru si cu scopu anumitu, spre a exprime o ideia fragedă.

Daca nu se află cesura in piciorulu alu 3, atunci trebue se cada de siguru in alu 4 picioru, inse numai dupa arsa, adică — | ˘ ˘. Cesură această se chiama *έφθημαρης*, *semi-septenaria*, si este placuta mai cu séma atunci, daca se află in piciorulu alu doilea inca o cesura de pretiu mai putinu, precum:

— ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘, — | ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘

Aste dōue cesuri le astănu in versurile următoare:

Eumenides | quibus anguineō || redunita capillo. Catull. Epithal. Pel. 139.

Quidve dolēns | regina deūm || tot vōlvere catus. Virgil. Aen. 1, 9.

Celu putinu una dintre cesurele amintite pana acătrebue se aibă sie-care esametru bunu. Pre langa aceste cesuri principale mai potu figura si altele. Mai alesu se află o cesura după arsă primul picioru din esametru; această cesura daruescă evenimentul monosilabici o potere deosebită, precum:

Illiad. a lui Om. 4. 411.

In cesură principala punu poetii uneori cate-o intrepuntatiune, după carea se potă judecă antaietatea uneia dintre cesurele principale, candu se iveseu ambele in același versu, d. e.:

ώς | γνῶ χωρέντο | | πάλιν | δ' ο γελάζετο μυθόν. Illiad. 4. 357.

διογενὲς | Λαερτιάδη, || πολυμηγαν' θύδοσσεν. Illiad. 4, 358.

Recapitulatiune: Cesură cca mai indatinata cade in piciorulu alu 3; mai a rare ori astănu cesură principala in piciorulu alu 4. Invidu-se ambele aceste cesuri in același versu, atunci are antaietatea aceea din ele, in carea jace intrepuntatiunea. Daca inse nu e intrepuntata neci ună neci altă, preferintă se cuvine celeia din piciorulu alu 3. Totusi

intimpinămu ici colă unele casuri, unde co-săra din piciorulu alu 4 are antaietatea, si anume daca urmează după ea o ideia nouă, difera de cea premergătoră, precum:

Fortunam Priamū | cantab' | et nobile bellum.

Une ori se ivesce in tesă piciorului alu 6 din esametru unu evenimentul monosilabici, carele tulbură armonia metrului prin acătre, că cetitorulu este silitu se pună unu tonu neindatinat pe tesa, daca voiesc se fie precepantu de auditori; din caușa această grigescă poetii, ea si arsă piciorului alu 6, se constee dintru unu evenimentul monosilabici, căci astfelu intintiunea tesci se mai slabescă. Esametrele de feliulu această se facu cu scopu de catra poeti, spre a marca asprimea si greutatea unei miseri fizice séu spiretiale, si spre a aresta in modu comicu unu resultatul contrariu de celu acceptat, precum:

οἵ κε με τυμῆσον, μάλιστα δὲ μητίστα Ζεῦς. Illiad. 1. 176.

Parturiunt montes, nascetur ridiculus m. us.

Horatiu Ars poet. 139.

Dilexit insignem bacanu: qui sanior ac si.

Horatiu. Sat. II. 3, 241.

Exclusus qui distat, agit ubi secum, eat an non.

Ibidem v. 260. —

IV. Pre langa esametru mai esiste unu versu dactilicu, asiā-nunutul pentametru. Se potă dice, că si acestu versu constă din 6 picioare, numai că piciorulu alu 3 si alu 6 sunt nedepline, sunt numai dōue diumetati de metru, cari la olalta facu unu picioru dactilicu,

de aci se nască numele de pentametru. Mesură versului acestuia este următoarea:

— ˘ ˘, — ˘ ˘, — | — ˘ ˘, — ˘ ˘, — ˘ ˘

In diumetata prima a pentametru se potu inlocui dactilele prin spondee, diumetata dōue a respective piciorulu alu 4. si alu 5 trebue se fie curat dactilice. Pentametru se intrebuintă numai ca postputetiunea esametru, si desă s'ar scrisu in pentametru poesiile elegice de unu cuprinsu mare, totusi menitiunea lui propriă este pentru poesiile scurte, éra mai cu séma pentru epigrame precum;

Profecit poto Mithridates saope veneno,

Toxica ne possent | saeva nocere sibi:

Tu quoque cavisti, coenando tam male semper,

Ne posset unquam, | Cinna, perire fame.

Martial. Epigr. 5, 76.

Esametrele si pentametrele ardite după regulile desvoltate pana acă, sunt bune; accele inse caroră li lipsescu condițiunile

ale deputatilor romani Trnieni, nu s'a primitu neci macar o „iota“ in dreptulu publicu.

Ei bine! daca densii nu potu face, nu potu eluptă „nemica“ in dieta, — apoi daca vor remané a casa anca nu li se pote intemplă ceva mai putienu de catu acea „nemica.“

Va se dica, in casulu celu mai reu, politic'a de passivitate nu pote se fie mai putienu eficace de catu a activitatei, fiindu că eficiatatea politicei de activitate s'a doveditu tocma de — nula.

Inse, chiar si in acelu casu reu candu eficacitatea nemedilocita a passivitatii ar fi nula casii a activitatei, o dobanda si anca necontabilu totusi am castigatu prin passivitate, adeca: am castigatu aceea că despre legile facute in contr'a nostra nu va poté dice neci Europa neci ungurii că sunt facute cu consentientul nostru, că ne-am fi invotu la nedreptatirea nostra, că am renunciatu la dreptulu eternu. Aceasta dobanda, acestu capitalu moralu, nu pote fi perduu pentru intreprinderea in carea lu vom asiedia.

III. Cine o recomenda?

Politic'a de activitate, pana acum'a n'a recomandat'o nimene romanilor din Transilvan'a de catu numai d. Puscariu; si in adeveru, asta politica n'arfi potutu atrage a suprasi neci odata atate suspitiunari casii acum că o recomenda tocma dsa, carele si-a stersu numente de sub proiectulu de resoluione in caua Transilvaniei.

Că ni-am pusu intrebarea: cine? nu vremu se ne atingemu de persona, de catu numai de referint'a faptica esistinte intre densi si intre politic'a ce o recomenda.

Dupa ce scimă că d. Puscariu este funtiunariu intr'dnu guvern de partit'a caro lovesce credint'a politica a natuinei romanesce, si dupace vedemus că dsa recomenda o politica de a partitei ce lovesce, — ne intrebam: cum pote acésta se fie totodata si o politica de a natuinei lovit? cum se pote combină o procedura solidara si unu consentientu intre celu ce bate si celu ce sufere?

Eca caus'a suspitiunarii nostra; d. Puscariu recomenda o politica ce vine la socotela postului ce-lu ocupă dsa ca funtiunaru.

Nu ni-ar veni a minte se suspitiunamu pe atare funtiunariu guvernialu, daca l'am vedé recomandandu o politica antigovernamentalu. Asisdere n'ar fi de suspitiunatu pr'e tare, daca politic'a de activitate n'ar recomandat'o tocma atunci candu insusi vre se fie alesu de ablegatu.

Adeca, am sci — desii nu accepta, dar celu putienu a — stimă mai multi parerea duii Puscariu, daca dsa ar dice alegatorilor sei: „Unii vre passivitate si altii activitate, adeca e sfasire. Eu sum aderintele activitatei prin urmare ar trebuu se intru in actiune. Inse fiindu că esiste acea sfasire, si fiindu că prin recomandarea activitatii asiu poté fi suspitiu-

nati ori că facu acésta pentru interesulu meu materialu, intielegu salariile de ablegati, ori că lucru ca omu guvernamentalu, deci ca se delaturu, pre catu potu, acésta suspitiune: candu vi recomandu activitatea, declaru totu odată că eu nu primescu mandatu de ablegatu, ca se nu se pote dice că am recomandat' activitate numai pentru case ajungu deputatu. Credu dara cumea renunciandu din capulu locului la mandatu, dovediu sinceritatea recomandarii mele purceste din amóre ca tra natuine. Asie candu ar vorbi d. Puscariu, am sci se stimămu cev'a-si mai multisoru pararea dsale.

Dar mai este inca unu modu, prin care d. Puscariu pote dovedi publicului că c omu de buna creditia candu recomanda activitatea, si că are curagiul ce l'inspira asta creditia. Acestu modu e: se conchirame ori unde unu meetingu (guvernul nu-lu va impede că scindu-lu pentru politic'a de activitate) alu intieligintie natuinala, desfasiure acolo parerea sa, si apoi arete decisiunea meetingului, se scota activitatea la cale daca va poté!

Celu ce se sente destulu de tare in creditiu sa, n'are se se tema de meetinge. Deci se ve vedemus? Atunci am poté se ne desbračam — precum dorintu — de suspitiunari, cari numai eu durere le pronunciāmu, si le pronunciāmu numai că ni impune santi' a causei. Pana atunci afirmāmu că romanii vre passivitate.

IV. De ce se recomenda?

Se dice că vine in dieta cate o cestiune strinsu Transilvana, ici publica colă cev'a-si mai privata, si pentru acestea ar trebuu se fie de fatia si deputati Transilvaneni, cari se iee cuventulu in favorea aceloru cestini. Nemica mai neintemciatul de catu acésta assertiune. Au dora deputati romani din Ungaria si din Banatu nu lupta in dieta pentru causele romanilor din Transilvania tocma asie casii cum densii ar si nisice deputati Transilvaneni, daca nu mai bine? Era in catu pentru unu rezultatu positivu, acesta e pururesc nemica: ori au luptat deputati romani si din Transilvania, ori au luptat numai deputati romani din Ungaria si din Banat, — totu atata!

Existe o solidaritate de interes intre romanii Transilvaniei si romanii din Banatu si din Ungaria, o solidaritate caro — in adeveru nu se baséza pe veri o lega positiva, dar — si are basele cele mai naturali prin urmare cele mai tari, nu fictiune că lucru realu; concretu: este natuinalitatea nostra.

Romanii Transilvaniei nu potu ave suferinti; fors că acestea se nu le sentiesca totodata si romanii din Ungaria si Banatu et vice versa. Astfelu e realitatea; in fat'a carcia nu ni e permis a ne amagi cu fictiuni. Acésta solidaritate a intereselor ne face se luptam unii pentru altii ori am fi, ma si mai multu: face pe romanul banatienu se dica: noi, candu

vorbescu de Transilvaneni; pe Transilvanenu se dica: fioi, candu vorbesce de Crisani scl.

Din asta solidaritate ar urmá ca si procedur'a nostra se fie aceea-si si solidara, adeca ca romanii Trnieni inca se intre in activitate candu intra fratii loru. Asie ar fi daca legea ar tratá de o potriva pe toti romanii din coci si din coto de Délulu - Mare. Fiindu ince că legea face desclinire intre din coci si din coto de Délul, trebuiece ca noi se luamu in consideratiune acésta desclinire importanta. Romanilor din coci de Délulu-Mare, legea li acorda unu numeru marisoru (desii nu de ajunsu, dupa principiile fundamentalale ale constiutiunii) de deputati, deci ei potu intră pe terenul activitatii că au cu ce intră, desii putieni, dar incercă daca retelele nostra se potu delatură pre asta cale. Romanilor Transilvaniei legea nu li acorda neci pe departe acelu numeru de deputati, deci ei nu potu intră căci n'au cu ce, si respective pre cati ii au, sunt de totu putieni pentru a reprezentă o natuine mare.

Desii romanii din Ungaria si din Banatu vor intră in activitate, era cei din Transilvania vor observa passivitatea, — adeca desii procedur'a nostra nu va fi aceea-si, fiindu că neci legea electorală neci dreptulu publicu nu sunt aceea-si, totusi amendoue asta procedure au aceea-si tinta: salvarea intereselor nostra comune si solidarie.

Tocma aste interese comune ni impunu doue procedure va se dica: romanii Ungariei si ai Banatului tocma casii ai Transilvaniei sunt interesati ca in Transilvania se se observe acum passivitatea, si erai este interesul nostru alu tuturor'a ca romanii din coci de Délulu-Mare se mai continue activitatea panu candu mai potu spera intr'ins'a. Alta data am incercat se demustram acésta assertiune, deci acum nu mai repetim acele argumente.

V. Cum ni se impare a fi mai bine!

Din cele premerse, bunulu ceterioru va fi precepту că noi suntemu pentru o politica de passivitate in Transilvania, si acésta nu o recomandam noi aci romanilor Transilvaneni, căci si-au recomandat'o si au inaugurat'o el insisi, recunoscend'o de naturala situatiunei loru. Noi din parte-ne numai aprobaam si sustienem passivitatea prochiamata dejă de densii.

Dar nu se pote ca se simu astutu de bine si se sustienem passivitatea mai nainte d'a fi essaminatudaca densa cuprinde caracteristicile principali ale unei bune politice, adeca: 1, daca e naturala; 2, daca nu impune sarcine nesuportabile; 3, daca se pote se devina unanima său macar aprope de unanimitate, pentru ca astfelu din capulu locului de una parte se exprima o singura individualitate natuinala a romanilor Trnieni; era de alta parte se aiba valoarea unui fatoru politicu?

Catu pentru caracteristica prima afirma-mam că passivitatea este naturala, si afirma-

tinea nostra o basam pe cercustantia că acea passivitate a puresei chiar de la poporu, s'a manifestat in mai multe locuri cam in acel'asi timp, pururea in spontaneitatea deplina.

Catu pentru sarcine, de aquestea nu impune defel, ori mai bine dieendum: se reduc pana a desparé cu totulu in fat'a aceloru sarcine mari ce le-ar impune activitatea si de cari vorbiram mai sus, precum: renunciarea la drepturile avute, incuiintarea nedreptatilor ce ni se facu scl.

Caracteristica a trei'a, adeca daca passivitatea pote se devina unanimi, ni dà unu picu de cugetatu, si pentru ca se nu alergam la teori si la combinatiuni, vom judeca din esperiintele unui casu concretu, de pre timpru candu ungurii Transilvaniei sub Schmerling inaugurasera passivitatea la carea alerga a-cum romanii.

Pre unguri, sortea cu forța si cu guvernul i-au fostu privilegiati de seole, astfelu in catu si-au potutu adună capitale mari de poteri materiale, capitale de influintie pre totale terenel soi prin totale regiunile incepndu de la cele mai nalte pana la colibe, si au potutu adună capitale mari de intiegintia. In man'a tuturor aceslor capitale, candu ungurii prochiamara passivitatea fatia cu diet'a de la Sibiu, n'o potura esecută astu-fel in catu neci unu unguru se nu intre in acea dieta, căci totu intrara cam 3—4 insi, de orase guvernului stau la despusestiunile multe medilöce de a duce pre cei ce se dau de dusi. Cu totale aquestea nu s'a disu neci odata neci de catra guvernul neci de catra alte natuuni cumea ungurii ar fi fostu representati căci nimene nu pote permito in seriositate cumea 3—4 insi ajungu a reprezentă o natuine.

Ca se nu simu optimisti, se presupunem că noi cei cu mai putieni stare materiala, mai putieni influintia si intieligintia mai putieni numerosă de catu a ungurilor, n'au poté esecută passivitatea astu-fel in catu se nu alerga neci unu cereu romanu, ci ar intră veri 2—3. Va dice cineva că acesti 2—3 proditi de la passivitate reprezinta natuinea romana? Nu, precum n'au disu despre ungurii de la Sibiu.

Prin aquestea am voit u se dicemu că passivitatea are si caracteristica a trei'a a unei bune politice, căci pote deveni unanimi, si tocma candu nu ni-ar succede acésta, se nu desperam căci o potem apropriă de unanimitate, prin ce i conservam calitatea de fatoru politicu. Va se dica, daca cutare cercu romanu va aluneca se alerga deputatu, cercu vecinu se nu se sparia casii cum totulu ar fi perduu ci se remana constantu in passivitatea sa d'nu alege defel.

Anca mai multu de catu atata: Ne măguesce sperant'a că passivitatea se va poté esecută la romanii Transilvaniei tocma in unanimitate, prin ce ar pune in unimire pe contrarii nostri politici. Basam acésta spe-

intimpină poetii romani in compunerea esametru, va consta in delaturarea hiaturilor. Tote hiaturile nu le vor poté incungură neci o data, celu putienu nu intr'o poesia mai mare. Dara pentru aceea se se silésca, a se forf barem de hiaturile cele mai grele, mai urite, mai nesuféribile, precum sunt acele ce se nascu din intalnirea alor doi, a, a loru doi o, a loru doi u, a lui u si a guturalu (u), a lui a guturalu cu o, a lui a guturalu cu a primitivu, a lui è cu a, u, o si a guturalu.

Două medilöce avemu in limb'a romana pentru nemicirea hiaturilor. Antai este apostrofarea uneia dintre vocalele, ce casină ziatul. Limb'a poporului romanu se sierbește de medilociu acesta in estinderea cea mai mare; din cauza acésta limb'a nostra poporala este mai dulce armoniosa, mai libera de cascaturi, de catu limb'a séu mai bine dicindu, de catu dialepte literatilor romani. Literati nostri nu admitu apostrofarile in scrierile loru, fiindu că dicu, cumea poporul de rondu le intrebuintează numai de lene. Da si poporulu francesu, si scriitorii franci se siervescă de apostrofari din cauza lenei. Si mărele oratoru Demostene s'a servit de apostrofari, nu pentru ca se delature cascaturile uriciose din cuventarile sale nemoritoare, ci pentru că a fostu unu omu leniosu. Apoi toti poetii clasici de la Omeru pana la Ovidiu au trebuitu se fie nisice ómeni lenesi ca nesec dervisi, căci toti s'a nisit u a depară cascaturile din poesiile loru.

Alu doilea medilocu este contragerea a loru döue vocale intr'umu diftongu, astfelui a lui e si a, e si i, o si i, usi i, a si i, è si i, a si u, u si a, e si o etc. Nu cunoscu neci o limba carea s'ar bucură de medilocul acesta intr'o mesura atatu de estinsa, ca limb'a romana. Facandu poetii nostri o intrebuintare buna din aceste döue inlesniri presentate chiar de insasi limb'a romana, vor reduce densii cascaturile la o putienetate neinsemnată. Am indegetat a nume cestiunea acésta a hiaturilor, si-o voiu indegetă ori si candu mi se va dă ocasiune de a scrie ceva despre metrica si poesi'a romana.

Asiu mai ave inca de adausu, că esametru din limbele moderne diferește de cel'a alu limbelor antice prin aceea, că admite trochee in locu de spondee nu numai in piciorulu alu 6, ci si in cele patru piciori de la incepantu, fiindu că limbele moderne nu potu produce atate spondeee, ca cele antice (gréc'a si latin'a.) Caus'a din carea limbele moderne nu se potu mesură cu limbele antice in privint'a cantitatii silabelor, mi-o rezervu spre desfasurare pentru alta data. Deci forma esametru antice este — cacteris paribus — acésta:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

Éra a esametru modernu acésta:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

din fragmentulu cantului I. alu Iliadei lui Omeru tradusu in romanesce de D. C. Aristias.*)

Versu 7:

Si suveranul barbatilor Atridu, si divinul Achile,

Mesur'a versului acestuia nu pote fi după noi alta, de catu urmatore'a:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

Versulu originalu grecescu este urmatorul:

Ἄτεπιδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῆσος Ἀχιλλεὺς.

Mesur'a lui:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

In traducerea romana consta versulu din siepte piciori, prin urmare nu este esametru; mai departe versulu tradusu n'are neci o cesura principală, pre candu originalulu posiede trei cesuri.

Versu 14:

Stem'a divin'a lui Hecebolu Apoloni, avendu elu in mana.

Mesur'a este după noi urmatore'a:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

Originalulu este urmatorul:

στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐχηβόλου Απόλλωνος.

Mesur'a-i acésta:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

In traducerea romana asta e nisi cu unu picior mai multu de cum se cade, asta e nisi siepte piciori in locu de siese. Cuventul divin' este unu adausu arbitriariu din partea traducatorului, căci in originalu nu se asta.

Daca eliminam din versu cuvantul divinu, indata capetam unu esametru compusu după totale regulele, precum:

Stem'a lui Hecebolu Apoloni avendu elu in mana.

Mesur'a si cesurele-i suntu:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

Versu 21:

Respectandu pe Febu Apoloni Hecebolu, pe fiul lui Joia.

Mesur'a:

— ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘ , — ˘ ˘

Si versulu acésta constă din siepte piciori. Pote că autorulu ilu, ya fi mesurandu altintretă, dara mesură lu ori si cum, totu si nu va poté scote mai putienu de siepte piciori. Astfelu de versuri nu se potu numi esametre.

Am mai poté reproduce din fragmentulu presentă inca multe esametru defaptuose, inse spatiul nu ni permite.

V. Bumbacu.

*) Vedi Atheneulu romanu, anulu I, Nr. 10 si 11. Martiu si Aprilie 1867. Bucuresti.

rantia pe aplausulu generalu ce a intimpinatu inaugurarea politicei de passivitate, si pe sfîrșitul ei se i-a cuprinsu pe cei ce aderau la activitate, in catu acum acestia tacu cu totii, afora de unul, si neci acestia nu ni arăta veri unu programu luminat. Basâmu sperantia pe fapta că chiar si acele putiene cercuri cari pana acum stetera la indoieala se alăuga său nu (temendum-se că vor fi absorbite de straini scl.) la tota intemplarea nu sunt la indoieala că: de vor alege, n'au se dee votulu unuia carea intra in diet'a ungară, eu atât'a mai putienu nu unuia care si-sterge numele de sub acte naționale, ci cu parola de onore vor se-lu oblige pre deputatul la passivitate.

Deci se ni incordâmu poterile ca passivitatea se devina generala. Si candu atare oficialu inaltu, buna ora d. Pusariu său d. Bohatielui va peti veri unu mandatul de deputatul, se li spunem cu onore că dumelor potu se fie romani stimati in posturile lor, dar mandate nu sunt acum de datu, poftim a veni alta data candu națiunea va poté intră in activitate, daca adeca atunci vom fi de acordu in credint'a politica. Națiunea pentru acum'a nu cereanca de la densii se-si dee demissiunea din funtiunile loru; deci fiindu națiunci recunoscatori si multiamitori pentru acăsta, se se dee la o parte, dar nu se i se puna de pedeca inmultindu-i necadiurile.

VI. Incheiare.

Contrarii politici ai romanilor din Trnăvă, bucina in lumea largă că romanii sunt in confusiune, că n'au disciplina națională, că nu sciu ce se face, unii vor se alăuga altii nu scl.

Prece se basăza contrarii nostri in asemenea bucinari? Pe presupunerea că la romani ar esiste o fractiune ce tinde a pune la cale politica de activitate.

Acăsta fractiune presupusa, este unică speranta a contrarilor nostri.

Se dămu mana a desbracă acăsta fractiune, daca ar esiste, de tota medilocele de a poté compromite credint'a politica si prin acăsta venitorulu națiunei.

Din **Lugosiu**. Mercuri in 3 februarie 1869 cal. nou se tenu conferinta alegatorilor romanii din cerculu de alegere a Lugosiului, dupa cum a fostu anunțat, era dupa numerulu membrilor adunati din locu, si din cercu — căci erau la 300 sute adunati si dupa cuventarile elocinte ce se audira acă, din gură alor cu cam 15 cuventatori, cu totu dreptul potemu numi acăsta adunare unu adeverat meetingu național romanu. S'a constituit sub presiedint'a avocatului Constantin Radulescu, funtiunandu de actuariu diaconulu Nicolae Bireescu.

Principiele desvoltate, si desbatute in acestu meetingu erau urmatorele:

1) Ce credeu politici se profesedie alegatorii cercului Lugosiu, si de aci nainte, care apoi se-lu că si de la viitorulu candidatul de alegatu alorlor?

2) Cum au și se compoarte alegatorii romanii la inscrierile in liste de alegatori?

3) Carea se fie persoana ce se va candida de alegatu?

4) Mergerea romanilor la conferinta din Temisiora, conchiamata de Ilteea Sa d. Antoniu Mocioni pre domineca in 7 februarie 1869 cal. n.

Una privire fugativa la punctele acestui programu ni arăta că desbaterile supr'a punctului 1 potura fi cele mai seriose, si mai interesante; adeca cele despre credeul politiciu alor alegatorilor romanii si pentru viitoriu.

In catu am potutu intielege cuventarile tuturor 15 oratori, potemu dice că acele pana la unu asi numitu punctu de saritura tota erau tinute in asemenea direptiune, adeca din tota resună neîndestulire cu starea presintre, produsa de majoritatea dietei, si prin guvernul esitu din acăsta majoritate, si neîndestulire si mai mare cu legea adusa pentru naționalitate, in carea in celu d'antai și se cuprinde negatiunea existentiei tuturor celor lati naționali, si existint'a numai a celei magiare; — dar inse in consecintie, adeca in aceea că ce este dara de facutu cu privire la credeul politiciu, era diverginta in pareri, căci 6 dintre cuventatori (a nume dd. Aloisiu Vladu, Vasiliu Stoianu, Aureliu Maniu, Ioane Olteanu, Alessandru Atanasieviciu, Ioane Vancea) deduceau din cuventarile lor, că precuno-

scendu noi romanii alegatori poterea guvernamentală de astazi, esita din majoritatea dietei, care majoritate se chama partidul deákiană, si inchinându-ne acestei poteri, carea pentru multi tiene in mana si pana si cutitulu, se ne profesam de partida deákiană, si pentru sprinirea ei si a guvernului esitu din aceea partida, care profesione politica apoi se o ceremu si de la romanulu nostru candidandu de alegatu; — era 9 dintre cuventatori, (a nume dd. Iulianu Ianculescu (totodata ca formatorul a programului) Traianu Mieseu, Teodoru Bordasiu, Vasiliu Petrica, Demitriu Popovici, Stefanu Berceanu, At. Marienescu, Mihaiu Pooreanu) tienendu-se de aceea, că atunci candu este vorba: cum se-si dee națiunea romana expressiunea voitiei sale amesuratul demnităei naționale, care expressiune este capitalulu ei politicu, mai departe apostrofandu si aceea, că este o degradare neescusabila pentru posteritate a alergă, sia cautăse substerne aceleipartide carea tocmai ni-a infișat rană cea mai adanca, se declarara într'acolo că alegatorii din cercu si din locu neci de catu nu potu partină neci spriņtă politica de pana acum'a a partidei deákiane, pentru aceea ceru si de la candidatulu loru, ca acel'a catu de bunu romanu se se profesedie, de felu se nu fie spriņtiorulu partitei deákiane, dar neci a celei tiszaiane, ori alui Madarász său cum se vor mai numi partitele politice magiare, finindu că acelea pana acum neci unu bine nu ni-au voit, ci candidatulu de alegatu romanu se primăsca si se profesedie acelu credeu politicu că romanii pana atunci, pana candu prim straformarea legilor tierii pre calea sa, nu vor ajunge a fi si ei factori politici ai tierii, ei n'au lipsa, dar neci potu a se profesă de vre una partida politica, ci precum ei, asi si candidandul alegatu se fie de principii: *naționali, liberali domocratice* si finindu alesu ea atare, se caute si in diet'a prossima a se alatură catra alegati de asemenea principie, si cu acestia se faca causa solidara pontru eluptarea adeveratei egali indreptatirii, carea pana astazi este numai litera moartă.

Punendu-se acum dupa atate cuventari intrebarea la votisare, despre credeul politiciu, adunarea intrăga, cu exceptiunea numai a celor 6 oratori de principiul se ne inchinău poterei stepanitore, — se decise într'acolo că candidatul romanu se profesedie credeul pentru *principie naționali, liberali si democratice*, (de unde se pote vedé chiar cata radecina si inerdiamentu are in poporu partidul deákiană atunci candu nu este influintata, si terorisata) care principie finindu ele desfasiurate pre deplinu in programul combinatul de deputatii naționali romanii, serbi si ruteni in diet'a trecuta, adunarea se declara nu numai pentru primirea si recomandarea mai departe a acestui programu si candidatului seu, ci totodata decise a se trimit si o adanca multiumire aceloru deputati romanii, serbi si ruteni, cari au spriņtinitu si s'au luptat pentru acestu programu.

Cu privire la punctul alu 2, se facura comunicatiunile de lipsa privitor la inscrierea celor calificati in liste de alegatori, — se decise constituirea comitetelor in fiecare comună, era pentru Lugosiu se alese comitetul centralu spriņtioriu, si chiarificatoriu in caus'a alegatorilor, compusu de dd. Constantin Radulescu presiedinte, Domitriu Popovici, Teodoru Bordasiu, rrs. Alessandru Ursulescu, Teodoru Popp, rrs. Stefanu Berceanu, Vasiliu Petrica, Ioane Popu, Vasiliu Niculescu, Vasiliu Onea si Constantin Dobrinu.

Cu privire la punctul 3, cu adunarea luandu in consideratiune meritele cele mari si esclintele ce le are Ilustr. Sa d. Andrei Mocioni fostul nostru alegatu, pentru națiunea romana intrăga, cu unanimitate decise, a rogă erai pe Ilustrulu barbatu Andrei Mocioni se primăsca mandatulu de alegatu si pentru amu din acestu cercu de alegere, era in catu acăstă n'ar poté face din cause, cari adunarea nu se vede chiamata a le scrută, se binevoiésca a-si dă consentirea sa la aceea ca se rogămu pre ilustrulu seu nepotu Alessandru Mocioni se primăsca candidatur'a in cerculu Lugosiului, era cu efektuirea acestui decisu se concredua acelii membri ai acestei adunari, cari vor merge si vor luă parte la conferinta din Temisiora.

Cu privire la punctul 4 se decise ca la conferinta de la Temisiora se mărgu catu mai multi si din acestu cercu de alegere, era spre reportarea celor esperiate acolo, se faca

raportu acestei adunari, care erai se va tine in Lugosiu in 14 februarie 1869 cal. nou in sală a beseriei, pre candu de acum'a pentru atunci erai se conchiamă on. alegatori!

Apel catra invetiatorii romani din Banat.

Acum e secululu alu nouă predicelela in care mai multu se vorbesee despre națarea si desvoltarea omenimii; in care totu din respoteri nisuesc sub standardulu pre care e scrisu „*mantare si prosperare!*” apoi daca au fostu canduva astfelui de timpuri candu numai ici colă său numai unii băreni au tienutu acelu standardu in man'a lor, acum'a sunt cete intregi, intregi popóra cari stau sub acelu standardu la lupta contra in tunerecului si nesciintie.

Asi vedem acăstă astazi la alte multe popóra in giurulu nostru, — si cum e la noi?

Trebue se recunoscem cu totii că am remas incorentu in tota privintele si in tota ramurile de cultura; apoi nu numai se recunoscem ci se ne si consultă cum ni-am poté odata smulg din aceasta obscuritate ca se neintămu; cum am pote si noi educatori si invetiatori adeverati, implinindu chiamarea noastră, a ajunge scopulu nostru in tota ramurile vietiei sociale; era mai alesu cea mai neaperatu de lipsa *desvoltarea de tota partile ale poporului nostru*.

In rondul celu d'antai suntemu noi invetiatorii chiamati ca tesaurulu celu mai scumpu alu poporului nostru se-lu seotemu din adeneulu intunecimici si nesciintie si se-lu cultivău si luminău asi precum potfesesc de la noi timpulu presintre; căci ori cine amintescce viitorulu poporului nostru, amintescse delocu aceea ce e in manile noastre; căci precum se sămena in poporu din pruncia semința sciintie, asi remane si astfelu aduee fructulu seu in viitoriu.

Se privim in giurulu nostru si vom vedé că toti invetiatorii elementari ai Ungariei de ori ce confesiune se aduna si tienu adunantie invetatoresci, parte private, parte generale; era despre rezultatu reportédia pre catu ministeriului de cultu pre atat'a si publicitate; apoi tienu astfelui de adunantie nu numai invetiatorii confesiunilor straine (mai lamurita dicendu cosmopolitii) precum germanii; magiarii si jidanii, ci si cei de aceea-si confesiune cu noi, adeca serbi, la care au participat anulu trecutu unu numeru forte frumosu dintre invetiatorii serbesci de prin tota partile locuite de densii, cari asiderea s'au consuatuitu despre modilitatea si pasirea spre naintarea poporului loru.

Fratilor! Se simu ţor noi invetiatorii romani totu asi de lasi si nepasatori casu pana acum'a? si se stămu cu manile in sinu acceptandu numai ca timpulu se ni aduca tota fóra de neci o ingrigire si fóra de neci o ustanéa a noastră? Dupa parerea mea individuala respundu: Nul se lapetămu si noi odata velulu nepasarii si adaptati cu spiretulu seculului de astazi se ne straduim a infinita si noi, cu ocaziunea ferielor viitorie, in Temisiōra o adunantia generala a invetiatorilor romanii din Banat, ca asi si totii lamurindu-ne parerile se potemu croi poporului nostru o cale catu mai buna pentru o desvoltare spiretuala catu mai rapede; era contrarilor nostri, se li dovedim că nu suntemu mai multu astfelui de individi nematuri, precum ne socotiu odinioara densii, candu ne violau in publicu.

Dreptaceea toti invetiatorii romani partruni de zel si insufletire pentru naintare si cari numai doresc desvoltarea poporului nostru se ésa in publicitate cu parerile loru, ca asi combinandu-le se potemu vedé catu mai curundu dorintele noastre realizate in faptu. *)

Ddieu cu noi si cu sant'a noastră causa!

Checia Romana, 1 februarie 1869.

Georgiu Gataianu m. p.
inventiatori poporului romanu.

VARIETATI.

= (O solenitate frumoasa in semințiu romanu gr. cat. din Oradea mare.)

Din Oradea-mare ni se scriu urmatorele siri: In preser'a serbatorii stului Ioanu a botescu si premerg. Dlui nostru Isus Christos (18/6 jan. a. c.) fuseram marturii unei festivitati pră frumose, ce s'a serbatu in semințiu rom. cat. din locu. Ocasionea dilei onomastice a pră meritatului canoniciu, caval. abate si rectoriu seminariale, Rdis. D. Ioanu Popu atrascatra séra in giurulu seu unu numeru mare de onoratori, preotii si mireni, romani si straini. Pre la siese ţre intră apoi la veneratul barbatu tenerimea seminariale si preparandiale in corpore, in frunte cu membrii juristi ai societăti de lectura, ale caror prodigiuni oratorice, musicali si vocali prefacura séra intr'o adeverata serbatore. Gratulatiunile rostito din partea societăti si a tenerimii in mai multe limbe, anume trei romanesce, apoi cate ună latinescă, francescă, germanescă etc. asemenea piesele musicali, executate prin orchestra tenerimei seminariale pe violina si flauta cu multa eleganta, precum si cantecele intonate prin corulu vocală al aceselei tenerimi cu asemenea sucesu, secerara tenerimei si conducatorilor ei multe laude din partea tuturor celor presinti. Cu deosebire fusera aplaudate gratulatiunea societății (romanesce), gratulatiunea tenerilor din gimn. sup. (latinescă) si cea a tenerilor din gimn. inf. (romanesce), atatu pentru propunerea loru esclintele, catu si pentru sentinte naționale, ec le caracterisă; cea ce este o dovăda imbucurătorie despre spiretul, in care se crescă acăsta tenerime. Dintre produgiuni musicale fusera aplaudate cu entuziasmu mai vertosu: *Mersul lui Mihaiu, o pieza din opera Norma*, si *Ros'a de la Craiova*; era dintre piesele vocali: unu cantu nou: *Diorile frumose si cantulu lui Horia*. Ecă acă erai unu nou documentu că tenerime romana este abile la tota cole frumose si nobili, numai se aiba in frunte conducatorii zelosi, patroni maritimosi, cari se se intereseze de naintarea ei. (*Unul dintre cei foști de facia*.)

Invitare de prenumeratiune „ALBINA“

Pretiulu de prenumeratiune pent. Austri'a pre unu anu intregu 8 fl. v. a.
„ ½ de anu 4 fl. v. a.
„ ¼ „ „ 2 fl. v. a.
pentru Romani'a si strainate pe unu anu intregu 16 fl. v. a.
„ ½ de anu 8 fl. v. a.
„ ¼ „ „ 4 fl. v. a.

Cursurile din 5 februarie 1869 n. séra

(dupa arstarta oficiale).

	bani	marc.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austri.	61.75	61.85
" contributinali	98.-	98.25
" nouă in argint	66.75	66.85
Cele in argint d. 1865 (in 600 franci)	76.-	77.-
" metalice cu 4½%	56.50	56-
" " 4%	49.25	49.75
" " 3%	37.25	37.59
Efecte de loteria:		
Sortele de stat din 1864	122.-	122.90
" " 1860/1 in cele intregi	97.20	97.40
" " 1/3 separată	101.50	102.50
" " 4% din 1864	89.25	89.75
" " din 1839, ½	193.-	194.-
" " bancii de credit	163.25	163.75
" " societ. vapor. dunarene cu 4%	97.-	98-
" " imprun. princip. Salin	440 fl.	42-
" " cont. Palfy	35.-	35.50
" " princ. Clary	32.-	36.-
" " cont. St. Genois	32.50	33.50
" " princ. Windischgrätz	21.-	22-
" " cont. Waldstein	21.50	25.50
" " Keglevich	14.50	15.50
Obligatiuni desarcinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	78.50	70.-
" Banatul tom.	77.25	77.75
" Bucovina	69.-	69.50
" Transilvania	74.-	74.50
Actiuni:		
A bancai naționali	681.-	688.-
" de credit	265.50	265.70
" soont	720.-	728.-
" anglo-austriaco	237.50	238.50
A societate vapor. dunar.	686.-	688.-
" Lloydul	295.-	288.-
A drumul ferat de nord	228.50	224.-
" " stat	319.20	319.40
" " apus (Elisabeth)	180.50	180.50
" " sud	231.50	232.-